

วิชา **ดนตรี - นาฏศิลป์** ศ13101

1. จำนวน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์	จำนวน 19 ชั่วโมง/ภาคเรียน
2. ผู้เขียนคู่มือ	ตำแหน่งครู
ชื่อ นายพจน์ แพทย์วงศ์	โรงเรียนวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77110
สถานที่ทำงาน	โทรศัพท์ 08 1840 0145
	E-mail : Phaetwong @ gmail.com

กำหนดการเรียนรู้รายชั่วโมง และสิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

รายวิชา ดนตรี - นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ13101

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	จำนวน ชั่วโมง	เรื่องที่สอน	มาตรฐานการเรียนรู้	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน)
1	18 พ.ค. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 องค์ประกอบดนตรี นี่เสียงอะไร ลักษณะเครื่องดนตรีไทย	ศ 2.1 ป. 3/1	เครื่องดนตรีไทย รูปภาพ
2	25 พ.ค. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	นี่เสียงอะไร ลักษณะเครื่องดนตรีสากล	ศ 2.1 ป. 3/1	เครื่องดนตรีสากล รูปภาพ
1 มิถุนายน 2558 หยุดวันวิสาขบูชา					
3	8 มิ.ย. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ระดับและเสียงต่างๆ การบรรเลงเดี่ยวและรวมวง	ศ 2.1 ป. 3/6	ภาพการรวมวงดนตรีไทย
4	15 มิ.ย. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ระดับและเสียงต่างๆ การบรรเลงเดี่ยวและรวมวง	ศ 2.1 ป. 3/6	ภาพการรวมวงดนตรีสากล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ดนตรีและจังหวะ					
5	22 มิ.ย. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ก้าวอย่างมั่นใจ โน้ตสากลเบื้องต้น	ศ 2.1 ป. 3/5	สมุดบรรทัด 5 เส้น
6	29 มิ.ย. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ก้าวอย่างมั่นใจ โน้ตสากลเบื้องต้น	ศ 2.1 ป. 3/5	สมุดบรรทัด 5 เส้น
7	6 ก.ค. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ก้าวอย่างมั่นใจ โน้ตสากลเบื้องต้น	ศ 2.1 ป. 3/5	สมุดบรรทัด 5 เส้น
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ดนตรีกับชีวิต					
8	13 ก.ค. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ดนตรีและวัฒนธรรมภาคเหนือ	ศ 2.2 ป. 3/1	เนื้อเพลง
9	20 ก.ค. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ดนตรีและวัฒนธรรมภาคกลาง	ศ 2.2 ป. 3/1	เนื้อเพลง
22 - 24 กรกฎาคม 2558 สอบกลางภาค					
10	27 ก.ค. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ดนตรีและวัฒนธรรมภาคอีสาน	ศ 2.2 ป. 3/1	เนื้อเพลง

กำหนดการเรียนรู้รายชั่วโมง และสิ่งที่โรงเรียนปลายทางต้องเตรียม

รายวิชา ดนตรี - นาฏศิลป์ รหัสวิชา ศ13101

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	จำนวน ชั่วโมง	เรื่องที่สอน	มาตรฐานการเรียนรู้	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน)
11	3 ส.ค. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ภูมิปัญญาไทย หลักการร้องเพลงประสานเสียง เพลง จำใจผลไม้	ศ 2.1 ป. 3/7	เนื้อเพลง
12	10 ส.ค. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	เพลงร้องง่าย ๆ ใกล้ตัว เพลงพระราชนิพนธ์ ลมหนาว	ศ 2.1 ป. 3/7	เนื้อเพลง
13	17 ส.ค. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ดนตรีกับชีวิต เพลง ลั่นเกล้าเผ่าไทย	ศ 2.2 ป. 3/2	เนื้อเพลง
14	24 ส.ค. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ดนตรีและวัฒนธรรม เพลงเรือ	ศ 2.2 ป. 3/2	เนื้อเพลง
15	31 ส.ค. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ร้องเพลงง่ายๆ เพลง แยกบรเทศ	ศ 2.2 ป. 3/1	เนื้อเพลง
16	7 ก.ย. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ระดับและเสียงต่างๆ เพลง รักกันไว้เถิด	ศ 2.1 ป. 3/4	เนื้อเพลง
17	14 ก.ย. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ร้องเพลงง่ายๆ เพลง บัวขาว	ศ 2.1 ป. 3/7	เนื้อเพลง
18	21 ก.ย. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ระดับและเสียงต่างๆ เพลง พระคุณที่สาม	ศ 2.1 ป. 3/3	เนื้อเพลง
19	28 ก.ย. 58 12.30 - 13.30 น.	1/60	ทบทวนความรู้เพื่อสอบ		

มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

รายวิชา **ดนตรี - นาฏศิลป์**

รหัสวิชา ศ13101

เวลา 19 ชั่วโมง

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1 เข้าใจและสามารถแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิจารณ์คุณค่าทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

- ตัวชี้วัด**
- ศ 2.1 ป. 3/1 ระบุรูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรีที่เห็นและได้ยินในชีวิตประจำวัน
 - ศ 2.1 ป. 3/2 ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์แทนเสียงและจังหวะเคาะ
 - ศ 2.1 ป. 3/3 บอกบทบาทหน้าที่ของเพลงที่ได้ยิน
 - ศ 2.1 ป. 3/4 ขับร้องและบรรเลงดนตรีง่ายๆ
 - ศ 2.1 ป. 3/5 เคลื่อนไหวท่าทางสอดคล้องกับอารมณ์ของเพลงที่ฟัง
 - ศ 2.1 ป. 3/6 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงขับร้องของตนเองและผู้อื่น
 - ศ 2.1 ป. 3/7 นำดนตรีไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือโอกาสต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

- ตัวชี้วัด**
- ศ 2.2 ป. 3/1 ระบุลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น
 - ศ 2.2 ป. 3/2 ระบุความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา **ดนตรี - นาฏศิลป์**

รหัสวิชา ศ13101

รู้เข้าใจ การกำเนิดของเสียงจากธรรมชาติ ขับร้องตามทำนองและเคาะจังหวะ โดยใช้องค์ประกอบทางดนตรี ศึกษารูปร่างลักษณะของดนตรี การใช้ การเก็บรักษาเครื่องเคาะจังหวะอย่างถูกต้องและปลอดภัย รับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น จำแนกเสียงดนตรี วิเคราะห์บทเพลง และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เสียงขับร้อง เสียงดนตรี เสียงของตนเองและผู้อื่น รู้ เข้าใจ แสดงท่าทางประกอบจังหวะ และนำความรู้ทางดนตรี ไปใช้กับวิชาอื่น สนใจ เห็นคุณค่า รู้ความเป็นมาของดนตรีท้องถิ่นและดนตรีไทย

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ศ 2.1 ป. 3/1 ป. 3/2 ป. 3/3 ป. 3/4 ป. 3/5 ป. 3/6 ป. 3/7

ศ 2.2 ป. 3/1 ป. 3/2

รวมทั้งหมด 9 ตัวชี้วัด

โครงสร้ง รายวิชา

รายวิชา **ดนตรี - นาฏศิลป์**

รหัสวิชา ศ13101

เวลา 19 ชั่วโมง

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ ความคิดรวบยอด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
1	องค์ประกอบดนตรี	ศ 2.1 ป. 3/1 ป. 3/6	- ระบุรูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรีที่เห็นและได้ยินในชีวิตประจำวัน - แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงขับร้องของตนเองและผู้อื่น	4	
2	ดนตรีและจังหวะ	ศ 2.1 ป. 3/5	- เคลื่อนไหวท่าทางสอดคล้องกับอารมณ์ของเพลงที่ฟัง	3	
3	ดนตรีกับชีวิต	ศ 2.2 ป. 3/1	- ระบุลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น	3	
ทัศนศิลป์				*	
สอบกลางภาค					10
4	ภูมิปัญญาไทย	ศ 2.1 ป. 3/1 ป. 3/2 ป. 3/3 ป. 3/4 ป. 3/7	- ระบุรูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรีที่เห็นและได้ยินในชีวิตประจำวัน - ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์แทนเสียงและจังหวะเคาะ - บอกบทบาทหน้าที่ของเพลงที่ได้ยิน - ขับร้องและบรรเลงดนตรีง่ายๆ - นำดนตรีไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือโอกาสต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	9	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ ความคิดรวบยอด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		ศ 2.2 ป. 3/2	- ระบุความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น		
ทัศนศิลป์				*	
รวม				19+*	80
สอบปลายภาค					10
รวมตลอดภาคเรียน					100

- หมายเหตุ
- * หมายถึง เวลาเรียนของสาระทัศนศิลป์
 - คะแนนรวมตลอดภาคเรียน 100 คะแนน คือรวมกับสาระทัศนศิลป์แล้ว

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา ดนตรี -

นาฏศิลป์

รหัสวิชา ศ13101

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง **องค์ประกอบดนตรี**

เวลา 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ 2 (ดนตรี)

มาตรฐานการเรียนรู้ ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด ศ 2.1 ป. 3/1 ระบุรูปร่างลักษณะของเครื่องดนตรีที่เห็นและได้ยินในชีวิตประจำวัน

ศ 2.1 ป. 3/6 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงขับร้องของตนเองและผู้อื่น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. รู้ว่าสิ่งต่างๆ สามารถก่อให้เกิดเสียงที่แตกต่างกัน
2. รู้และเข้าใจลักษณะของเสียง ดัง - เบา และช้า-เร็ว
3. มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีอย่างสนุกสนาน

3. สาระสำคัญ

เสียงเกิดขึ้นได้ตามธรรมชาติหรือเกิดจากการกระทำของมนุษย์ มีความดัง - เบา สามารถทำให้เกิดเป็นทำนอง เป็นเสียงดนตรี สร้างความสนุกสนานได้

4. สาระการเรียนรู้

ความรู้

1. แหล่งกำเนิดเสียง เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ พัฒนาจากเสียงที่ได้ยินมาประดิษฐ์เป็นเครื่องดนตรีเพื่อใช้บรรเลงร่วมกันเป็นวงดนตรี
2. องค์ประกอบดนตรี การนำเครื่องดนตรีมาประกอบการบรรเลงเป็นวงดนตรีในลักษณะต่างๆ

ทักษะ/กระบวนการ

1. ผู้เรียนฟังเสียงของวัตถุกระทบกันแล้วเกิดเสียง วิพากษ์วิจารณ์ลักษณะของเสียงเบา - ดัง ผู้เรียน

ยกตัวอย่างเสียงของเครื่องดนตรีแสดงถึงลักษณะของเครื่องดนตรีในแต่ละชนิด ทั้งเครื่องดนตรีไทยและสากล

- นำเครื่องดนตรีมาให้ผู้เรียนรู้จัก บอกที่มาของวัตถุ สาธิตการทำให้เกิดเสียง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการบรรเลง ทั้งลักษณะเสียงดัง - เบา และเป็นกระสวนจังหวะ

เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม

- สังเกตจากการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนเกี่ยวกับดนตรี
- สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีความสุข
- สังเกตจากความรับผิดชอบต่อน้ำที่ที่ได้รับมอบหมาย

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา

6. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- มีวินัย
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน
- รักความเป็นไทย

7. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงาน

ใบงาน, ใบกิจกรรม

การประเมินผลชิ้นงานหรือภาระงาน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	2 (พอใช้)	1 (ปรับปรุง)
1. สามารถตอบคำถามจากเนื้อหาที่เรียนได้				
2. สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยได้				
3. มีความสนุกสนานร่าเริงกับเนื้อหาที่เรียน				

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถจำแนกเครื่องดนตรีไทยแต่ละลักษณะได้ถูกต้อง
2. นักเรียนเข้าใจลักษณะในการทำให้เกิดเสียง
3. นักเรียนมีความสุขในการเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

กิจกรรมชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ	1. ครูแสดงเครื่องดนตรีให้ผู้เรียนดูทั้งของจริงและรูปภาพ ครูสาธิตการบรรเลงเพื่อให้ผู้เรียนได้จำแนก
	2. ลักษณะเครื่องดนตรีไทยแต่ละชนิด
ขั้นสอน	3. ครูอธิบายลักษณะเครื่องดนตรีไทย พร้อมกับการสาธิต และให้ผู้เรียนสังเกต การกำเนิดของเสียงว่าเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างไร อากาเรตตี สี ตี เป่า
ขั้นสรุป	4. เครื่องดนตรีไทยแบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ เครื่องตีต เครื่องสี เครื่องตี และเครื่องเป่า เครื่องดนตรีไทยมีไว้สำหรับบรรเลงเพลงไทย

ชั่วโมงที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถจำแนกเครื่องดนตรีสากลแต่ละลักษณะได้ถูกต้อง
2. นักเรียนเข้าใจลักษณะในการทำให้เกิดเสียง
3. นักเรียนมีความสุขในการเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

กิจกรรมชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำ	1. ครูแสดงเครื่องดนตรีให้ผู้เรียนดูทั้งของจริงและรูปภาพ ครูสาธิตการบรรเลงเพื่อให้ผู้เรียนได้จำแนกลักษณะเครื่องดนตรีสากลแต่ละชนิด
ขั้นสอน	2. ครูอธิบายลักษณะเครื่องดนตรีสากล พร้อมกับการสาธิต และให้ผู้เรียนสังเกต การกำเนิดของเสียงว่าเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างไร เครื่องดนตรีสากล จำแนกเป็น 4 ลักษณะ คือ เครื่องสาย เครื่องลม เครื่องประกอบจังหวะ และประเภทที่มีลิมนิ้ว
ขั้นสรุป	3. เครื่องดนตรีสากลแบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ เครื่องสาย เครื่องลม เครื่องประกอบจังหวะ และประเภทที่มีลิมนิ้ว เครื่องดนตรีสากลมีไว้สำหรับบรรเลงเพลงไทย

ชั่วโมงที่ 3

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถจำแนกเสียงดนตรีที่ได้ยินว่าเป็นลักษณะการบรรเลงของวงดนตรีประเภทใด
2. นักเรียนให้คำตอบถึงลักษณะการบรรเลงของดนตรีไทย แบบบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงเป็นวง
3. นักเรียนมีความสนใจและมีเจตคติที่ดีในการเรียน

กิจกรรมชั่วโมงที่ 3

- ขั้นนำ** 1. ครูแสดงภาพการบรรเลงดนตรีไทยแบบเดี่ยว และแสดงภาพการบรรเลงดนตรีไทยแบบรวมวง
- ขั้นสอน** 2. ครูสาธิตการบรรเลงดนตรีไทยแบบเดี่ยว และให้ผู้เรียนฟังการบรรเลงของวงดนตรีไทยประเภทต่างๆ พร้อมแสดงภาพประกอบการฟัง
3. แสดงภาพวงดนตรีไทยในลักษณะต่างๆ อาทิ วงปี่พาทย์เครื่องห้า วงปี่พาทย์เครื่องคู่ วงปี่พาทย์เครื่องใหญ่ วงเครื่องสายวงเล็ก วงเครื่องสายเครื่องคู่ วงมโหรี วงมโหรีเครื่องคู่ วงมโหรีเครื่องใหญ่ และวงมหาสุริยางค์ไทย
- ขั้นสรุป** 4. การบรรเลงดนตรีไทยมีหลายแบบ มีทั้งการบรรเลงเดี่ยวและการรวมวงเป็นวงดนตรีไทยประเภทต่างๆ

ชั่วโมงที่ 4

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถจำแนกเสียงดนตรีที่ได้ยินว่าเป็นลักษณะการบรรเลงของวงดนตรีประเภทใด
2. นักเรียนให้คำตอบถึงลักษณะการบรรเลงของดนตรีสากล แบบบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงเป็นวง
3. นักเรียนมีความสนใจและมีเจตคติที่ดีในการเรียน

กิจกรรมชั่วโมงที่ 4

- ขั้นนำ** 1. ครูแสดงภาพการบรรเลงดนตรีสากลแบบเดี่ยว และแสดงภาพการบรรเลงดนตรีสากลแบบรวมวง
- ขั้นสอน** 2. ครูสาธิตการบรรเลงดนตรีสากลแบบเดี่ยว และให้ผู้เรียนฟังการบรรเลงของวงดนตรีสากลประเภทต่างๆ พร้อมแสดงภาพประกอบการฟัง
3. วงดนตรีประเภทวงดนตรีสากล อาทิ วงโยธวาทิต วงแตรวง วงคอมโบ้ วงซาร์โต้ วงสตริงคอมโบ้ วงโพล์คซอง วงออเคสตรา ครูอธิบายพร้อมแสดงภาพประกอบ
- ขั้นสรุป** 4. การบรรเลงดนตรีสากลมีหลายแบบ มีทั้งการบรรเลงเดี่ยวและการรวมวงเป็นวงดนตรีสากลประเภทต่างๆ

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เสียงดนตรีไทย
2. เครื่องดนตรีสากล
3. ภาพการบรรเลงดนตรีไทยแบบเดี่ยว
4. ภาพการบรรเลงดนตรีไทยแบบรวมวง

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สิ่งที่วัด

1. การลงมือปฏิบัติ
2. ใบงาน / ใบกิจกรรม
3. วิธีการวัด
4. สังเกต
5. ตรวจสอบผลงานจากใบงาน

เครื่องมือวัด

1. แบบประเมินใบงาน
2. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

เกณฑ์การวัด

ประเมินตามเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง

11. บันทึกผลหลังสอน

ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

12. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บริหาร

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บรรณานุกรม

- ประทีป นกปี และศศิธร นกปี. (2551). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ดนตรี - นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- พรเทพ บุญจันทร์. (2538). ตำรานาฏกรรมไทย ชุดการแสดงพื้นเมือง. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- เรณู โกศินานนท์. (2528). การดูโขน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- เรณู โกศินานนท์. (2538). นาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุนนมาลย์ นิมเนตพันธ์. (2539). การละครไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุมิตร เทพวงษ์. (2541). นาฏศิลป์ไทยสำหรับครูประถมและมัธยม. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- อุดม ดุจศรีวัชร. (2535). หนังสือตะลุง. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.